

ipari szövetkezet, a termelőszövetkezetek tagjainak háztáji gazdasága, a közvetlen maszekokról nem is szólva... A régi görögök hedonizmusnak nevezték ezt a világnézetet, amely nálunk most az utolsó években így elburjánzott.” Csalhatatlan, önhite csorbíthatatlan: „azon a tényen, hogy 1910 óta mindig az első sorokban küzdöttem és szenvedtem, semmiféle hallgatás nem változtat, azon se, hogy a magyar szocializmus épületének mind a mai napig nincs olyan téglája és köve, melyen pozitíve vagy negatíve ott ne lenne a kezem nyoma” – írja egy 1965-ös magánlevélben. A történelmi küldetéshez képest néhány hiba – keze negatív nyomata – jelentéktelen semmiség. A másutt is megesett bűnök a dicső menetelés apró kitérői.

Ebben az évben látogatta meg őt – az akkor még egyetemi hallgató – Dalos György író. Utólag, közel negyedszázad távolából úgy gondolta, hogy RM a száműzetést is pártkarrierje egyik állomásaként fogta fel. Ez erős belemagyarázásnak tűnhet, ám a történethez hozzátartozik, a Tien-San lábánál arról is beszélt ifjú látogatójának, hogy a régi gárdából már csak ő és Ho Si Minh van életben. Az utóbbinak drukkol, és szívesen venné, ha a szovjet elvtársak elküldenék őt Vietnamba segíteni. Mi ez, ha nem bizalom – 73 évesen is – a feltámadásban?

(Folytatjuk)

